

NÉPBARÁT.

Vasárnap martius 31-én.

1850.

Pusztaságok pusztasága!
Nincs a földnek még virága!
Lombtalan áll a berek,
Vig madárka nem eseveg.

Garay.

Tartalom. Makkabeus Zebedeusnak. — A fényűzés káros következései. — Figyelmeztetés a mezzei gazdákhöz. — Figyelemre méltó. — Méhkosár. — Hány hét a világ?

Makkabeus Zebedeusnak.

Kedves Zebedeus ur!

Ezerszer bocsánatot kérek, hogy ismeretlen létemre csak amugy egyenesen az urnak rugtatok és ez igénytelen soraimmal alkalmatlankodom. De mivel a „Né p b a r á t” valamennyi íróársai között mind nevémmel, mind gondolkodás-módommal az urat tanáltam leginkább öszszehangzónak, bátorságot vevék magamnak kérésemmel az urhoz folyamodni.

Kedves Zebedeus ur! én gazda vagyok s következőleg okvetlen és szoros kapcsolatban a „népnek” (legalább a mint folyóiratuk első számában önök a népet értelmezték) azon részével, melyet c s e l é d s é g n e k neveznek és pedig mind a him-, mind a nőnemben.

Kedves Zebedeus ur, mihelyt én e nagy szót c s e l é d s é g említém, az ur kétségen kívül mindjárt tudja azt is, hogy mi fogatollat velem; mert hisz az ur előtt is ismeretes lesz azon anekdota, miszerint két gazda ember egyszer a többek között a jövő életéről beszélgetvén, az egyik azt találá kérdeni: „Vajjon édes komám uram, hogy s mint lesz a dolog mennyországban?” Mire a másik meg imigyen felele: „Hja, komám lelkem, mennyországban nem tartunk cselédet!”

Bizony higgye is meg édes Zebedeus ur, ha azt tudnám, hogy a más világon is cselédséggel, még pedig olyannal kellene vesződnünk, minők a mai világbeliek, uram bocsásd, nekem bizony nem nagy kedvem lenne oda jutni. Mert a cselédség a mai világban, kedves Zebedeus ur, töstől gyökerestől megromlott; a szegény gazdának merő boszuság, vesződés, gyötirelem, folytonos kár, mérég, szóval valóságos földi pokol, s a mi legnagyobb baj, náluk nélkül még sem lehetünk.

Hajdonában bezzeg voltak hűséges cselédek, kik véroket életöket is feláldozták volna uraikért; ma már az a legjobb cseléd, a melyik legkevesebbet lop; hűségről pedig náluk csak anynyiban lehet szó, mint szép aszszonykáinknál férjeik iránt.

Hajdonában a tisztességes becsületes háztartásnak legnagyobb ékességei a vén szolgák voltak, s nem egy példa volt rá, hogy az apáról a fiura szállott a cselédség, kiknek aztán nagyon természetesen, minden érdekük, törekvésük csak gazdájuk jóléte, boldogulása volt, kik magokat ugyszólva a család egyik tagjának tartották. Ma már ha az ember cselédét a második esztendőre meg tanálja marasztani, azt hiszi, hogy nála nélkül meg sem élhetnének, a harmadik esztendőben pedig plane ő az ur, a negyedikben... nó de

még erre példát nem tudok, hogy gazda lehetett volna olyan éhbetlen, s cselédét még a negyedik esztendőre is megmarasztotta volna, s ha csakugyan megmarasztotta, méltán megérdemelte mindazon kinokat és gyötrelmeket, melyeket egy négy évig egy helyt szolgáló mai világbeli cseléd szokott nyomorult gazdája fejére árasztani. Szóval az egy háznál megvénült cseléd, a régi szolga ma már még a fehér hollónál is ritkább; s tán vas bocskort kötve is hasztalan keresnők minálunk, ha csak valamely vén ifju legény szakácsnéjában, vagy özvegy aszszony kocsisában fel nem tanálnók; de az effélék, mint bölösen fogja tudni kedves Zebedeus ur, mind meg anynyi kivételek az általános szabály alól.

Hajdonában fél anynyit se fizetett az ember a cselédnek mint most, mégis több látatja volt rajtok; a béres néhány esztendő alatt kiszerezte magának a pár tehénre s szekerre valót, a szolgáló meg tisztességesen ki tudta magát házasítani. Ma már a férfi cselédek urat ágálnak, a nő-cselédség meg aszszonyaik majma; a nagy fizetést megeszi a sok cziezoma, lakoma, koresoma, s a jó isten tudja még miféle...ma, úgy hogy mintegy kénytelenítette érzik magokat a hol lehet a gazdáéból csipegetni, s utoljára még sincs semmijök.

Hajdonában a király után legelső ember volt a cseléd szemében saját gazdája; próbálta volna meg csak valaki urát előtte becsmérlni, kisebbíteni, tudom hogy fel nem kapott volna vele, hogy ha valami egyebet nem kapott volna érte. Gazdáik erényeivel szintegy büszkéek voltak a szolgák, s még gyengéit, gyarlóságait is oly gondosan fedezgettek és oltalmazták, mint az anyák szokták elkényeztetett gyermekük csintalanságait. Ma már... uram bocásd, ma már, a ki téged legjobban kiállít a vászontáblára az saját cseléded, a ki házadat hirbe hozza, rólad mindennemű pletykát indit, az...saját cseléded, a ki háztartásod apró bajait, zavarait a világ

szájára adja, az...nó anyósodat kivéve, ki lenne s ki lehetne más mint...saját cseléded. Ha történetből feleségeddel, vagy megfordítva, feleségednek veled — a mi a házas élet rózsáitól elválhatlan tövis — egy kis szóváltástok volt, s harmad vagy negyed nap váltástok hirével tele a város; bizonyos lehetsz benne, hogy egyik vagy másik cseléded füle, csupa történetből, éppen akkor közelecske tanált lenni a kulcs lyukához. Ha egyik vagy másik hiteleződ, kiről meg sem álmodtad volna, egyszerre csak felmondja a kölesönt és a tőke visszafizetését sürgeti; meg ne ütődj, s magadon kívül mást ne okolj, ki kétségkívül pénzzavaraidról vagy egyszer cseléded előtt találtál vagy egy szót ejteni. — Ha...

De minek szaporitsak több szót, az ur kedves Zebedeus minden bizonynyal sokkal jobban fogja tudni nálamnál, hogy az a kiről cselédei a mai világban rosztat nem tudnak mondani, ha csakugyan létezik olyan ember, minden kérdésen kívül megérdemli, hogy elevenen canonizáltassék, kivéven azon eseteket, midőn az ur és szobaleány vagy az aszszony és legény s több effélék forognak fenn.

Nekem csak a fáj, hogy azok, kik velünk egy kenyeren sön vannak, egy hajlékban laknak, kik szolgálatukat önkintesen ajánlották és érette egyezés szerinti tisztességes fizetést kapnak, nekünk ugyszólva ily megesküdt elleneink, s mig egyfelől kötelességeik teljesítéséből oly keveset csinálnak, másfelől megesalni, meglopni, becsületünkben megkárosítani nem hogy átallanak, hanem mintegy különös kedvtelésüknek tartják.

És ezen fájdalommat adatá kezembe tollamat és iratá velem ismeretlennel az urhoz kedves Zebedeus ur e hosszu levelet. Egész szivességgel kérem ugyanis az urat, kedves Zebedeus ur, hogy mint a „Népbarát“ egyik munkatársa tegyen egy próbát, értesse meg a néppel: mivel a gazda és cselédség közötti viszony a polgári társaság jelen állásában a legszükségesebb és elkerülhetlenebb vi-

szonyok egyike, (mert szintoly kevésbé lehetnek el a cselédek gazdák, mint a gazdák cselédek nélkül) igyekezzenek ezen viszonyt lehetőségig kellemessé tenni, hogy annak megszűntével is kölcsönös jóindulat és becsülés maradjon a különböző felek keblében egymás iránt. Igen, értesse meg velök, hogy részükről a hűség, kötelességeik lelekismeretes teljesítése, a legelkerülhetlenebb kellek, hogy nekik gazdáikat nem ellenségeiknek, hanem ugyiszólva jöltevőiknek kell tekinteni. És a többi, és a többi, azt már magamnál jobban tudja az ur. Tegye meg ezt kedves Zebedeus ur és én már csak a próbaért is, ha pedig sikerülni tanálna, többi gazdatársaim is kétségkívül örökös hálával leendünk az ur iránt; most pedig vagyok

kedves Zebedeus ur

kész szolgája,
Makkabeus.

A fényűzés káros következései.

Ha az emberiség történeteinek folyamát egész forrásáig felnyomozzuk, látjuk miképp vezette egyeleinte a gondviselés az embert az ösztönnél fogva, s miképp állott mellette a természet gondos dajkakint s ápolta magzatát. Az éhség és szomj kimutatták neki szükségét, e szükségek kielégítésére pedig rakott köré a jó természet eleget; az izlés és szaglás meg vezették választásában. Védetlen testét a szelid égélj megkímélte, s ha a természet neki fegyvert nem adott is, életét általános béke biztosította. Az anyatermészet kezén élte az ember első napjait, s csendes megelégedésben szemlélte a teremtés csodáit. Kellemes volt hát az emberiség elsőbb éveinek folyama, boldog nyugalomban élte le gyermekkorát. A kívánságtól az éldeletig és az éldelettől a nyugvásig terjedett a kör, melyben mozgott.

De az ember valami egészen másra vala teremtve, s a belé plántált erők őt egészen másszerű boldogságra hívák fel. A mit cse-

csemő korában érette az áldott természet tett volna, azt értebb korra jutva, helyette önmagának kelle átvenni, a természeti ösztön rabszolgájából nekie szabad lénynyé kelle emelkednie.

És most az éldelethez vezető út meghosszabbula.

Eleinte kívánságai bétölthetése végett csak kezeit kelle kinyujtania; most már elmékednie s ezzel még szorgalmat, fáradságot is kelle öszszekapcsolnia. Eleinte beérte azzal, mit neki a természet nyujtott, s ő is csak a legszükségesebbeket kívánta; de mihelyt a jótékony anya segélyét több szükölködő vette igénybe, a szükség sarkallá őt a természet önkényes adakozóságán mesterség által segíteni, s mint figyelmes tanuló tőle az életnek minden hasznos mesterségeit rövid időn eltanolá.

De e lépés, melyet az ember kiképződése felé teve, és a mely dicséretet érdemle, egy lépés vala egyszersmind saját vesztére is. Magát a jótékony anya-természet karjaiból kiszakasztva ön esze után kezde indulni. S nem sok idő telt belé és elfajult gyermek leve; azon egyszerűséget, melyre a természet tanította volt, többé nem ismerte, szüksegei száma szaporodott, s velök együtt az ezek kielégítése utáni kívánság is. A valódi szükseget a kényelemtől, az elkerülhetlent a megszokottól megkülönböztetni többé nem tudá; az első lépés a fényűzés felé meg vala téve.

Hajdonában ehét és szomját csupán csilapította, most már innyét is csiklandoztatni akará; hajdonában a lég dalmokai eléggé el tudák bájolni, most már mesterséges dallamokat kívánt hallani sat.

A régiek hajlokai a béke és szeretet templomai valának; a család tagjai a házi oltárra az egyesség szép gyümöleseit hozták áldozatul. A menynyi ház annyi növelő-intézet vala; a jó erkölcsü gyermekek tevék a szülék büszkeségét. A lány anyjában munkás és ügyes gazdaszszonyt látott, s mi vala termé-

szetesebb, mint hogy nyomdokaiba lépve belőle is derék nő váljon. A fi apjában foglalatosságának általános becsült és tisztelt derék felügyelőjét szemlélte, s a jó példa benne is rövid időn hű követőre tanált.

A hajdonkoriak egyszerű életmódjának izmos test és benne erőteljes lélek vala természetes következése; virágzó nemzedék sarjadzott fel a hanyatló félben levőből, és a haza vitéz polgároknak örült. A fa és agyag kunyhók lakói ilyen boldogok valának. A nyalánkságokat nem ismerték, italuk téjből vagy vízből állott és hírét sem hallották a kolikának.

De azon kor, melyben e boldogok éltek, már csak volt és mult. Mihelyt az ember kicsapongóvá lön s a szükség és kényelem közt különbséget tenni nem tudott, mihelyt érzékeinek kezdett élni, mihelyt nála a fényűzés otthonos leve: ez a régi boldog idő eltűnt s az emberek elfajulásának rossz következései csak hamar borzasztó alakban tetstettek fel az emberiségen.

A gazdagot a szerencse henyeségre, a henyeség kéjvadászatra, e meg éppen bűnbe vezette. Élte ürességeit kitöltendő éldelelei számát kelle sokasítania; a természet szokott mértéke nem vala elegendő a kéjelgőnek, ki rest nyugalomban időtöltés után epekedett. A házi élet csak hamar unalom és duzmadtság fészkévé, alacson szenvedélyek csatamezejévé, bánat, untalan koczódás, kölesönös boszantás hajlokává, általában a pokol előjátékává változott, Hogy is lehetett volna másképp! — Az apának mulatóhelyeket kelle felkeresni, hogy eldődei szerzeményeit eldözsölje, és az anyát piperéje meg lakomái foglalták el, a gyermek-növelés egészen megváltozott, a lányból lett egy czifra báb, a fiuból meg egy simaszáju hízogó.

Az ember boldogságát általában csak abban kereste, mi érzékeit csiklándozá, s mohón kapkodott minden után, a mi képes volt neki a mai napot felvidítani, ez meg mindig

rajta kívül levő valami, mindig más, mindig valami új volt. De boldogabbak a csekélyebb sorsu emberek, mint a világ urai és szolgái időtöltés- és gyönyör-vadászatuk, kiváltképpen pedig fényűzés-kórságuk mellett.

Az előkellő mulatozó helyein, bár szívében bánatot hord, s arcán örömet szünel, leghőbb részvétet nyilvánít oly események felett, melyek iránt belől semmit sem érez. Egyik a másikat szedi rá, s a nagyobb rész mégis rendkívül örül, ha magát is azokörben szemlélheti, hova csak születés és rang vezethet bé valakit. Innen az előkellőknél azon visszás rangdólf, a csekélyebb sorsuaknál meg azon szemtelen rangkórság; innen amazoknál a megvetés, ezeknél pedig az irigység. Ezek mind a fényűzés következései.

S ha a fényűzés rossz oldalát még közelebről akarjuk szemügyre venni, vessünk egy tekintetet oda, hol kiváló kegygyel fogadtatik, a fiatalságra. Hová lettek a hajdani erőteljes ifjak? — Mély fájdalommal kell látunk, hogy egy része már ifju korában kész vén ember, hogy fiatal létekre már az aggkor nyomoraival vesződnek, hogy az élet tüze bennök oly gyengén pislog; hogy szellemök oly lankadt és szívök oly hideg s már akkor elhamvadással fenyeget, midőn éppen legteljesebb lánggal fellobogni s körülök mindent meg kellene melegíteni; hogy erejük forrása már kiaszott, mielőtt közhasznu tettekben nyilvánult volna. És így rájok nézt minden álmomás, minden hivatás, minden kötelesség, mi csak férfias erőt igényel, elhordozhatlan teher. Minő polgárok válnak aztán az ily fiatalságból! — Ha áldozatra szólítja fel őket a haza, a közjölét, felelnek elégedetlen és békétlen panaszokkal; mert házaikban a szegénység, testökben az erőtlenség lakozik. Adni a jóra, a szépre, a közhaszonra soha sem tudnak, mert keserves keresményüket hiábavalóságok éméstik fel. A szegények, elhagyottak, koldusok száma napról napra szaporodik. A honi föld áldott terményeivel meg nem elégedve,

tengeren túli meszszi vidékek, idegen földrészek gyümölcseit kívánja a fényűzés, és így a szorgalom áldása idegen zsebekbe szivárogoz, s zajos vigalmak egyszerre emésztik fel hetek, hónapok keresményeit.

Szomoruk a fényűzés következései; vajha valahára e terhes nyavalyából üdülénk; csak is ekkor térne vissza a hajdani jólét. O.

Figyelmeztetés a mezei gazdákhöz.

A megromlott őszi vetésen lehet segíteni kiszántás és ujba vetés nélkül, ha a vetést nem vizállás rontotta meg. Hol viz állott huzamoson a vetésen, ott megfullad és segíthetetlenül tökéletesen kivész a vetés. De megtörténik, mint éppen jelenleg, hogy vizállás nélkül veszedelem fenyegeti az őszyetéseket. Igen lehet félni most attól, hogy az őszyetések vagy nagyon meggyérülnek, vagy egészen ki is vesznek. De ezen fenyegető veszélyt el lehet háritani. Az elhárítás módja nem valami költséges bajos pepecslés, hanem egy okszerű könnyű munkálat, melynek sikeréről jól áll egy olyan biztos kezes, ki nem szokott csalni: számos évi tapasztalás. Ezen veszedelem háritó munkálat pedig: boronálás.

Sokszor történt, hogy a tavasz nyíltával az őszyetés vagy egészen kiveszettnek látszott, vagy legalább annyira meggyérüve állt, hogy mi termést sem ígért. Ily esetben némely kiszántotta s újból bévetette, más csak bévetette megromlott őszyetésű földjét valamiféle tavasz-gabonával s minden szántás nélkül béboronáltatta. És mit tapasztaltak? Igen gyakran azt, hogy a tavaszgabona mellett előállott az elveszettnek látszó őszyetés is, sőt megtörtént, hogy csak az őszyetés állott elő, s az újból vetett tavaszgabonát elhagyva és elnyomva dús termést adott az elveszettnek gondolt őszyetés. Ezen tapasztaláson okulva, más években a meggyérült vagy éppen kiveszni indult őszyetésen csupán csak boronálással próbáltak segíteni, minden

ujabb bévetés nélkül. És többszöri s többek által figyelmetesen tett próbák tapasztalások után, kétségtelen bizonyosságu tudássá lett az: hogy a megromlott őszyetésen lehet segíteni kiszántás és ujba vetés nélkül, ha a vetést nem vizállás rontotta meg, egy jó móddal s alkalmas időben végbeviendő boronálás által.

De kérek mindenkit, ki a boronálást használni akarja, igen is jól figyelmeznit arra: hogy minden jó sikere a boronálásnak függ a jó módtól s az alkalmas időtől.

Alkalmas idő ezen boronálásra akkor van, miután tavasszal az éjjeli fagyások megszűntek, a föld tökéletesen kiengedett és annyira megszikkadt, hogy már inkább száraz mint nyirkos. Ekkor oly napokat kell használni a boronálás végbevételére, mikor hideg szél nem fú, sem valami hév napfény nem süt, legbiztosabbak a boronáláskori csendes homályos napok, kivált ha ezek a megboronált vetésre lanyhás essőt hoznak. Csipős hideg szélben vagy hév napfényben azért nem kell tenni a boronálást: mert a boronálás által juthatván, a megromlott vetésnek a földben lappangó, még a föld kiengedése után egy ideig életben tengődő, de a levegőtől megfosztottság miatt lassankint minden életet elvesztendő finom gyökér szálat levegőhöz s a levegő által új élethez, ezen vékony finom gyökerekben tengődő plánta-életet vagy egészen kioltaná, vagy erősen megrongálná a csipős hideg szél, s igen ártana annak a hév napfény is.

A jó mód pedig abból áll: vas boronával, vagy kitől ez nem telik megnyomtatott jó fa boronával, úgy kell megejteni a boronálást, hogy a borona mentől mélyebben hasson a földbe. Nem kell félni, hogy a boronálás kárt csinál a gyérült vetésben — ez által a gyérült vetés mintegy megkapálatik s annál fogva megbokrosodik, a kiveszni indult

vetésnek még életben levő gyökerei levegőre jutván új életet, vegetatiót kezdenek. S ha a boronálás utáni időjárás a plántái életnek kedvező lesz, az ilyen megboronált vetések pár hét múlva úgy néznek ki, mint őszszel a jól sikerült vetések. Ha pár hetek múlva a boronálás után ezen jó reménnyel biztató állapotot nem mutatná magát, akkor jele, hogy a boronálás vagy nem jól és jókor esett, vagy az őszvetést oly veszedelem érte volt, minél fogva annak legmélyebb gyökerei is el voltak romolva, a mit többnyire vizállás, de néha a földben milliárd számmal lappangó és duló férgek is okoznak. Ily kedvetlen esetben még nincs elzárva a mezei gazda attól, hogy tökéletesen kiveszettnek bébizonyosult őszvetése helyére új szántásba valami tavaszit vessen. Legbiztosabb a hol a körülmények engedik nem szalmás gabonát, hanem törökbuzát vagy haricskát vetni; még pedig a haricskát csaknem oly ritkán, mint a törökbuzát szokás, s egyetlen kapállás duplázná a termést.

Figyelemre méltó.

Omeis Károly, dobramil-i cs. kir. postamester, a következő gyógyszert juttatta köz tudomásra, a melyet ő maga, saját állítása szerint, a lovak rüh-nyavalyája ellen különös jó sikerrel használt.

Rpe. Merc. subl. corosiv.
pulv. canth. aa. unciam semis
flor. sulph. unc. tres.

E port félkupa lenmagolajba vagy elolvasztott zsirba kell jól keverni, s e vegyülettel, mely a legnagyobb és erősebb lóra van számítva, a beteg lovat jól békenni s bédörzsölni; a gyógyulás mindazáltal télben jó meleg istalót kíván. Ámbár e gyógyszert az orvosok igen erősnek s az állatok egészségére későbbben ártalmasnak tartják, az azzal tett kísérletek sikerült gyógyulás után a legjobb eredményt mutatták. Megjegyzendő, hogy az illetén beteg lovat az orrán kezdve

egészen le a körméig jól bé kell kenni; ritkán leendő szükséges e békenést ismételni, mivel a rüh lehámlása 4-, legfeljebb 6 nap múlva már elkezdődik. Kisebb vagy fiatal lovakra nézve a fennebbi adagot több lenmagolajjal kell őszszekeverni, s így két vagy három lóra is elég. — E gyógyszert azért juttatjuk köz tudomásra, hogy előforduló esetekben mindenki tetszése szerint alkalmazhassa. —

Méhkosár.

A rugós tehenek könnyű fejésének módja. — Némely tehen nem igen állja a fejést, hanem a sajtárt gyakran kirugja a fejő kezéből. Az ütés, verés, lár-mázás — ezek a rendes szokott házi orvosságok — ily esetben semmit sem használnak, sőt inkább ártanak, mert a marha még inkább elbolondul, a következő szer azonban több rendbeli tapasztalás után mindig czélszerűnek mutatkozott.

Egy tehetős német paraszt istalójában volt a többek között egy tehen, mely a szolgálóknak a fejést mindig nagy munkává tevő; egy darabig csendesen megállott, azonban mikor nem is gondolták, a sajtárt egyszerre csak felrugta, úgy hogy tejét többnyire az istaló földje itta meg; a gazda tehenét már el akará adni, ha bár a legjobb tejelő volt is, mert a mit csak javasoltak, mindent elkövetett vele, de semmi sem használt. Azonban egy új szolgáló jött a házhoz, ki a tehen természetét hallva, mielőtt fejni alá ment volna, egy hideg vízbe mártott vászon darabot tett a tehen keresztcsontjára, s imé a szilaj marha úgy megállott mint a bárány.

Ezen szert több helyeken is próbálták s mindenütt sikeresnek tanálták.

— — —
Ló-szelidítés. — Az induk belényvadászat alkalmával, a belény bornyukat úgy szokták megszelidíteni, hogy kezökkel az állat szeméit bétakarván, orrlukaiba kemé-

nyen belé fúnak, s a fiatal állatkák a legnagyobb engedelmességgel követik a vadászt mindenhová. Hasonlóképpen szelidítik a lovakat is; mihelyt ugyanis egy vad lovat a lassóval megfognak és első lábait megnyűgözik, kezökkel szeméit bétakarják és orrlyukaiba határozatosan beléfúnak s a ló töstént engedékenyen válik. Ezt a módot mások, névszerint egy Ellis nevű angol is próbálta és sikeresnek találta.

Czitromot soká eltartani.—Egy mázatlan új cserép fazék fenekét behintjük mintegy jó ujjnyira száraz apró sóval, azután a külön külön szítatos papírba gondosan bétakart czitromokból egy sort rakunk, ezt újra behintjük apró sóval, mire ujabban egy sor czitrom következik, és így tovább, míg a fazék meg nem telik. A fazékban a felső réteg apró só legyen, mire a fazék száját lantornával jó szorosan bekötjük, s feljül vagy két ujjnyi vastagon szítalt hamuval behintjük. Az így elrakott czitromok minden fonnyadás és rothadás nélkül jó sokáig elállanak.

Mesterséges angol élesztő.—E könnyű, minden időben megkészíthető és a közönséges ser-élesztőnél semmivel sem alábbvaló, a következő nagyon egyszerű vegyitékből áll: végy egy font finom muntlisztet, egy fertály font czukrot, forrázd meg buzgó meleg vízzel, azután mázos cserép edényben tedd a tűzhöz, főzd egy jó óráig, vedd ki, tedd hűlni s mikor az elegyiték lágy melegre hült, töltsd üvegekre, dugd bé, csak hogy nem felette erősen, s 24 óra múlva már használhatod éppen mint a közönséges élesztőt.

Nagy baj.—Egy férj az orvoshoz ment, panasolta hogy neje szeméi vérmesek és csipások s orvosszert kért rá. Az orvos azt tanácslá, hogy szempilláinak szélét koronkint mosogassa cseresznye-pálinkával. Né-hány nap múlva az orvos történetből a férj-

jel tanálkozván, megszólítja s kérdé: hogy van a felesége szeme? „Ah kedves orvos ur — felelt a férfi — még mind roszul. A lelkem kedves feleségem minden tőle kitelhetőt elkövetett, de az a nagy baja van, hogy a cseresznye-pálinkás üveget szájánál feljebb soha sem bírja emelni.“

X.falván a birtokosság téli vasárnap délutánonként rendesen azzal mulatta magát, hogy egyik- vagy másikoknál öszszegyült és „kutyázott.“ Egyszer a többek között egyik táblabíró ur kissé későcskén tanálván jöni, midőn az ajtót megnyitva a többit csak pipázva és nem kártyázva tanálá, elkiáltá magát: „Nó hát ma nem lesz kutya?“ „Hisz csak urambátyámat vártuk“ kiálták a többek egyhangulag.

Egy kórház rendes orvosa esteli látogatását tevén, s a felügyelőtől azt kérdé: „hány halottunk van ma?“ „Ötön boldogultak meg“ felelé a felügyelő. „Mit? — vizszáná az orvos — hisz én hat számára irtam rendelvényt; hát a hatodikból mi lett?“ „Jaj biz az uram — mond a felügyelő — szerencsésen megszabadult, mert a gonosz egy kalán orvosságot sem akart béveenni.“

Hány hét a világ?

Ha mind így, hinnünk kell, hogy közelget a világ vége, mert lám a természet szive is meghült, mint az emberisége, nincs anynyi életereje, hogy tavaszjogait ki tudja vivni, s a nyomasztó télnek jégbilincseit lerázva, derültebb jövő reményzöldjével borítsa bé a rég pusztá, kietlen, gyászlepte világot. A megváltó kinszenvedésének nagyhetéhez ugyan illő lehet e bús időjárás; de husvét, a dicső feltámadási ünnep napján is így nem látni, nem érezhetni a természet felebredését s ujjáteremtő erejének szabad mozgását — ez kétségbeejti a legerősb lelket is, mert azt

kell hinnie, hogy a kültermészet is kitért régi sodrából, s isten tudja, mikor lesz méltó a bűnben lélelköző világ, hogy a természet ura a kiengesztelődés enyhítőbb fényét bocsássa hozzá.

A mart. 4-ki alkotmány emléknapját az austriai őszszes birodalom minden népei, s köztük Erdély is minden községeiben nagy áhitattal ünnepelte meg, áldva a legjobb fejedelmet, ki azon nagy oklevélben zálogát adta atyai jószívének, s egy áldásos jövő remélhetésének.

Mialatt Austriában az alkotmányadás évnapját szabad, sőt kötelesség megünnepelni, a szintén alkotmányt bíró Nápolyi királyságban aláírások kerengenek szét az alkotmány eltörlését kívánó kérésekre, s nagyszámmal írják alá hivatalnokok, kik féltik kenyérüket, s félenk és kényelemszerető polgárok s azon nép alja, mely ma az alkotmány eltörlésére, s holnap akár a monárcia megdöntésére oly könnyen veti oda nevét s lelkiismeretét. Az elfogadások-, hosszas várfogságai ítéleteknek a nápolyi királyságban még nincs vége hossza. A lazzaroni most legboldogabb, mert mivel finom érzése, magasb felfogása nem lévén, szív- és lélekfájdalmat sem tud érezni.

A toskánai és nápolyi kormányok is izenetet kaptak az angoltól, hogy készen legyenek a számolásra, mert ma-holnap némi kárpótlásokért ajtóstul fog a házba bédülni.

Görögországban a révzár meg volna szünetve, de mintegy száz hajó az angol kezében nyugszik az illetők súlyos kárával. Otto király az orosz nagy pártfogó segélyére vár, a francziának még nem sokat köszönhet.

A socialismus győzedelme Parisban bár csekélyszerű volt, de hatása mégis oly erős, hogy a pénzesarnok megrendült belé s az idegenek távoznak a fővárosból, mint tűzokádó hegy közeléből a rémült lakosság. Napoleon Lajos örül titokban a socialismus fejlődésének, mert ez alkalmul szolgál a rend barátait, kik sokszor egymás közt kicsinségekért czivódnak, szorosabban csatolni öszsze a közveszély előtt, s hozzá mint egyedül mentő vasmacskához simulni. S kivirul majd a tulipán is és császárrá lesz a herczegelnök, ha csak zuzmarás idők a reményteljes bimbót nem pusztítják el.

Az erfurti gyűlés mart. 20-án megnyílt ünnepélyesen. A népház sok üres helylyel dicsekszik. Ugyanazért Hannovera és Saxonia, hol mint tudva van, Erfurt számára nem történt választás, úgy tekintetnek, mintha jelen volnának, s a hozandó határozatok őket is kötelezendik.

Orosz notáról beszélnek, mely a porosz kormányhoz érkezett volna, hogy roszt irányt követ s a monarchia ügyét Európában veszélyezteti. A württembergi király is közelebbi trónbeszédében boszantó kifejezéseket ejtett a porosz kormány ellen, s ez rögtön haza parancsolta követét a württembergi udvartól.

A boszniai törökök felzendültek a vezír ellen, s Bihács várát valami 60 ágyuval együtt bévették. Egyébaránt ők most is hűalattvalókul ajánlják magukat, csak adót és ujonczot — e két csekélységet — ne kelljen adni, s a szegény rajákat tetszésük szerint nyomorgathassák.

A „Népbaráta” hetenkint egyszer, vasárnap, jelenik meg. Ára félévre: helyben 1 fr. 30 kr.; postán 1 fr. 42 kr. pengőben. Előfizethetni: helyben Tilsch könyvkereskedésében; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál.

Felelős szerkesztő MAKOLDI SÁMUEL.

Nyomatott az ev. ref. kollégium betűivel.